

Säkerhetspolitiska järtecken

I dag firas Henriksdagen och detta framhäver jag inte enbart av personliga skäl. Enligt den katolska helgonkalendern dräptes biskop Henrik just denna dag år 1156 av bonden Lalli. Av Tuomas Heikkiläs magistrala verk *Sankt Henrikslegenden* (Atlantis 2009) framgår att dagen firades även i Sverige och i finsk folktro uppfattades den länge som vinterns vändpunkt: ”Heikinpäivä on talven napa.” Var dagen kall och snöig gick man mot bättre tider. Blev det tö och uppehåll var värre tider att vänta.

En liknande mysticism kan skönjas i den kontinuerliga debatt som förs i offentligheten om Sveriges och Finlands försvarskapacitet, militära alliansfrihet och relationer till Nato. Varje uttalande av korthuggna generaler och värtaliga politiker ses som ett järtecken på att något större är i görningen, trots att det självklart vore total galenskap att diskutera säkerhetspolitiska väsentligheter med öppna kort.

Det senast exemplet på denna folktro är reaktionerna på den svenske ÖB Sverker Göransson konstaterande om att Sveriges försvarsmakt nu är så avskalad att den inte kan försvara sitt land mer än en vecka. En del har tolkat uttalandet som en påminnelse om att Sverige är så beroende av Nato att det vore ärligast att legalisera detta långvariga samboäktenskap. Andra har dechiffrerat det som en invit till ett djupare svensk-finskt militärt samarbete med ett försvarsförbund som slutprodukt.

Det är dock svårt att se att Sverige har något att vinna på att axla ett mer reellt ansvar för sina grannländers säkerhet. Den svenska regeringen har visserligen kungjort att den i enlighet med Lissabonavtalet är beredd att hjälpa nödställda EU-grannar även militärt. Men vad är trovärdigheten av dylika solidaritetsyttringar om landets eget försvar skulle hålla ut endast i en vecka?

Natos generalsekreterare Anders Fogh Rasmussen gjorde i veckan gällande att det inte finns någon tyst överenskommelsen mellan Atlantpakten och Sverige: ”Antingen är man med eller inte. Med Sveriges förhållande till Nato är det som med en kvinna: antingen är hon gravid eller så är hon det inte.”

Rasmussen försökte här uppenbarligen utnyttja den svenske ÖB:s pessimistiska utsago för att göra den svenska opinionen mera medgörlig till ett regelrätt Nato-medlemskap. Med andra ord, tro inte att Nato automatiskt rycker in för att hjälpa Sverige om landet står utanför alliansen.

Faktum är dock att Sverige sedan balternas inträde i Nato 2004 har haft en komplett buffertzonen runt sig. Landet behöver därför inga formella säkerhetsgarantier av Nato. Militärpakten säkrar ändå Sveriges yttre sfärer och är dessutom beroende av dess flygfält och teknologiska flankstöd.

I realiteten handlar allting om att Nato-länderna tycker att Sverige kunde betala mer för denna trygghet. Och om att svenskarna vet att de inte behöver göra det men begripligt nog har svårt att öppet erkänna det ...

Henrik Meinander, HBL 19.1.2013